

будзе істотна расшыраць і ўдаско- няць сувязі з аўтарскім актывам і чытачамі

Актыва дапамагаць рэдакцыі беларускіх пісьменнікаў, мастакоў, аўтарамі. Амаль з самага заважання газеты на яе старонках з'явіліся імёны Пелусея Бродзі і Яны Шыда Івана Малежа і Івана Шаўчэка, Антона Валевіча і Тараса Хадзевіча, Уладзіміра Корбана і Аляксандра Задаронава, Рамана Сабалева і Уладзіміра Карпава, Макара Паскочка і Анатолія Вялігіна, Я. Шаўчэка і Ю. Семанкі, П. Шыры, Г. Шыры, В. Ціхі і многіх іншых. Іх назваў, першы, другі, трэці прыклады чытачам сапраўднага радасці. Мы рэгулярна выпускаем «Літаратурны старонку», у якой друкуюцца творы пачынаючых паэтаў і празаікаў. Кожны раз рэдакцыя вырашае аглядаць і публікаваць творы аўтараў, якіх мы лічым за перспектыву на пісьменніцтва — Генадзі Каласі, Георгія Палява, Міхаіла Пятрыча, Уладзіміра Шыда, Аляксандра Маршэра, Віктара Шымака. Мы не можам не гаварыць і пра іх.

Калектыву рэдакцыі ў 20 гадоў зрабіў прыватна. Аднак усё гэта не дапамагло нам сапраўды выйсці з пачатку. Мы пачылі працаваць усе валі, каб у бліжэйшы час рэформа ў нашай рэдакцыі вырастае аглядаць творы аўтараў, якіх мы лічым за перспектыву на пісьменніцтва — Генадзі Каласі, Георгія Палява, Міхаіла Пятрыча, Уладзіміра Шыда, Аляксандра Маршэра, Віктара Шымака. Мы не можам не гаварыць і пра іх.

Я. Міска, член рэдакцыі «Сельской газеты».

СУСТРЭЧА ў КЛУБЕ ПІСЬМЕНнікаў

У Мінску, у Інстытуце ўдасканалення настаўнікаў, лавіць свае веды цалер якая група выкладчыкаў Беларускай новай і літаратурнай школ рэспублікі. У мінулы пятніцу яны прышлі ў клуб «Сельская пісьменнік» БССР на сустрэчу з Беларускай літаратурай. Адбыўся вялікі літаратурны вечар. На вечары выступілі І. Шаўчэка, А. Астрэйка, С. Грахоўскі, І. Малеж, Г. Бураўкін, А. Кулакоўскі, А. Маркевіч, М. Абрамчык, В. Вітка, Р. Сабалева, Р. Нячай, А. Станкевіч, У. Навасельскі, Я. Брыль, А. Пальчэўскі. Яны гаварылі аб сённяшняй Беларускай літаратурнай школе, аб сваёй рабоце, чыталі свае творы. Настаўнікі І. Куліч з Насвіжскага раёна, В. Фрэйдзіч з Полацка, А. Белавос з Маскоўскага раёна падзяліліся сваімі ўражаннямі аб многіх кнігах Беларускай пісьменнік, заклікалі літаратараў часцей бываць у школе.

У заключэнне вечара прысутныя прегледзілі фільмы пра народных паэтаў Беларусі — Янку Купалу, Якуба Коласа і Пятруся Броўку.

ПЯЦЬ дзён на вуліцах і плошчах, на стадыёнах і ў парках Брэста чуніся «БРЭСЦКАЯ ВЯСНА»

Многа людзей прышло на вечар перае ваенных год, на творную сустрэчу з маладымі кампазітарамі. Прыехалі ў Брэст і госці — артысты Беларускай оперы, баранавіцкі танцавальны ансамбль «Юнацтва». Яны таксама прынілі ўдзел у канцэртах. У традыцыйным свяце «Брэсцкая вясна» ўдзельнічалі каля пяці тысяч аматараў сцэны. Наш пазаштатны фотакореспандэнт А. Вяліселец сфатаграфавані выступленне танцавальнага калектыву Баранавіцкага баявой кампаніі.

ЭНТУЗІЯЗМ — ТВОРЧАСЦЬ — ДЗЕЛАВІТАСЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) пабудаваны ў кожнай вёсцы клуб (там, дзе яго няма), а ў невялікіх населеных пунктах ствараць дамы прапагандыстаў.

Выкананне вялікіх задач, што ставіць перад кўльтурастановамі, залежыць, безумоўна, ад таго, хто працуе ў дамах культуры, клубах, бібліятэках, ад кваліфікацыі і ініцыятывы работнікаў. М. Міноўчы падрабіла аналіз становішча з кадрамі кўльтура фронту і патрабуе, каб кожны работнік вучыўся, лавіў сваю кваліфікацыю.

Важнае пытанне — стым работы аддзелаў і ўпраўленняў кўльтуры. Не варта захаляцца пасведжэннямі, трэба мець лісьці розных паперак, глаголае — дабівацца да дзелавітасці, энтузіязму, ініцыятывы, аказваць работнікам пратэктыву дапамогу на месцах, выкарыстоўваць у іх чужыя адносіны да патрэб працоўных. У Слуцкім раёне, напрыклад, у адстаючых кўльтура выязджаюць лепшыя кўльтура-апрацоўшчыкі і работнікі аддзела кўльтуры, РДК, раённай бібліятэкі. У Лепельскім раёне лепшы ўстанова кўльтуры ў канцы года ўрававае пераходны Чырвоны сцяг райкома партыі і райаўкома, а перадаваць кўльтура фронту працоўных. Дзельшчына славіцца ў рэспубліцы ўменнем прыцягнуць да работы кўльтура-апрацоўшчыкаў і работнікаў кўльтуры.

У сярэдках па дакладу М. Міноўчы выступіла 12 чалавек. Прамоўцы дзеляліся вопытам, разказвалі пра бліжэйшыя планы кўльтура-апрацоўшчыкаў, гаварылі пра тое, што перашкоды ў рабоце. Кожнае выступленне было прасіткам добрым напекам, як лепш і найбольш дастойна сустрэць наша вялікая свята — 50-годдзе Савецкай ўлады.

Рэчышчкі раён — ініцыятар патрыятычнага руху за тое, каб да 50-годдзя Савецкай ўлады кожная вёска мела свой клуб. Ужо сёння распачата будаўніцтва дзевяці новых клубоў і будзе закончана яшчэ дзевяць клубоў, будаўніцтва якіх пачалося ў мінулым годзе і раней. У вёсках, якія маюць менш 50 двароў, будучы пабудаваны дамы агітатараў. Аб гэтым гавары-

лі ў кожным калгасе ёсць наменскі старэйшы па кўльтуры, які будучы членам праўлення, адказвае за кўльтуру і быт вёскі.

Больш песнай павіна быць у нас сувязь з камсамольскімі арганізацыямі. Праваўчы нам трэба быць у дружна, бо раісам мы адны задачы. Тым не менш ёсць яшчэ праблемы, якія сведчаць, што камсамольскія арганізацыі накіраваны ставіцца да кўльтура-

Д. ПАЛІТКА

Звільні дзяцей

Кожны чалавек — асоба дарагая. Да кожнага чалавеча нісе хто-небудзь свае радасці і нягоды, ідзе да яго ў хвіліны сумненняў, у хвіліны цяжкай і важнай рашэнняў. Мяркую па сабе, і не бачу ў гэтым ніякай выключнасці перад тымі, хто шукае ў мяне маральнай падтрымкі. Відаць, гэта лічыць у аснове чалавечыя адносіны...

Перш, чым расказаць сваю гісторыю ў афіцыйнай устано- ве, Іван Арсеньевіч адказаў мяне, прасічы падары. Яго абавязалі ў незаконным расстрэле Шумейкі, даволі вядома гісторыя. Завяла наступіла ад сінюй нібожчына.

Патрэбны дакументы, сведкі — пакаў я. Што дакументы? Дакументы — папера, — запярэчыў ён. — Там усё ў парадку: загінуў у часе выканання задайна, забіты немцамі...

Літаратурна-Мастацтва 2

Аўтарка, 18 маі 1965 года

ла на нарадзе загадчыка Рэчышчкі раённага аддзела кўльтуры В. Рагоўскага.

Яна адзначала, што грамадскае раёна адле шмат увагі ўмяшчэнню матэрыяльнай базы кўльтурастановаў. У сельскіх клубах ёсць ужо баяны, а ў брыгадных — гармонікі.

Пачыні рэчышчкі таварышамі знайшоў шырокую падтрымку ў ўсіх раёнах рэспублікі. У Сенежскім раёне будучы будавалі клубы ў вёсках, дзе 25 двароў.

Клуб рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы працуе ў Гродзенскім гістарычна-археалагічным музее. Актывісты клуба праводзяць вялікую масавую работу: сустрэчы, лекцыі і выклады, вечары. Сёлета ў школе Гродзенскай вобласці адкрыта 25 музееў і краязнаўчых кўткі. Да 50-годдзя Вялікага Кастрычніка мяркуюцца адкрыць звыш ста школьных музееў і 15 музееў гісторыі калгасаў.

Шырокі водгук атрымаў у Віцебскай вобласці палян грамадскай ўдзельскага сельскага Гэміюскага раёна. Там сур'езна ўзяліся за ўдзел кўльтуры і быту калгаснай вёскі. Удзельшчына клопатніца аб добраўпарадкаванні вуліц і дарог, будуюць новыя школы, школы, лазні, дзіцячыя сады і яслі, стадыёны і спартыўныя пляцоўкі аб тым, каб кожны клуб і бібліятэка прываблівалі да сябе калгасніка.

Што ж прапавалі прамоўцы, каб лепш і цікавей працавалі нашы установы і органы кўльтуры, што іх хвалюе і неахоўвае?

А. МІНКОЎ, загадчык Горачка раённага аддзела кўльтуры: — Калгасы ў раёне багатыя. Сёлета, напрыклад, чатыры з іх вырашылі за свой кошт пабудавалі палцы кўльтуры. Але ў раёне няма арганізацыі, якая ўзялася за будаўніцтва кўльтура-апрацоўшчыкаў. Міжкўлгасова з гэтай задачай справіцца не можа. У рэспубліцы патрэбна арганізацыя, якая спецыялізуецца б на будаўніцтва аб'ектаў кўльтуры.

Ад нас спраўдзілі патрабуючы, каб мы былі гаспадарамі свайго слова. Але як можна міршава такой практыкай, якая ўраўнаважана ўжо ў майстэрнях Беларускага тэатральнага таварыства? Яшчэ ў

дзцей па зямляках і на ўца- лых хутарах. Ён не хацеў наехаць разам з акупантамі, на- лі ты ўцякаў а горада. Гэта частка яго апавяданняў. Уявіць у Германію ён не хацеў, а ха- ваў сляды і, вільца, спадываў- ся, што скажае.

Але тое, што ён рабіў пры немцах, было вядома. І было вырашана абцяпіць а ім, як са зраджанам, аднак без суда, — дзеля дзцей, якія былі тады разам з маці на ўсходзе. Было вырашана паведаміць ім, што іх бацька загінуў як баец, на заданні.

Разведчык Грыша Грыб вярнуў а гэтага «аданнага» адліч а труп Шумейкі падараваў нем- цы, хвалючыся разраман парты- танскай разведкі; населіцца та апазнала Шумейку-парты- зана.

— Відаць, сапраўды, няма нічога на свеце тайнага, што б не стала вядомым, — скончыў Іван Арсеньевіч. — Семнаццаць гадоў мінула, вырасілі сыны і даччы- ны пачуццямі да бацькі. І вось... Я гатовы трымаць ад- каз перад законам, Загад а ад- даць усуня, я адзі у адказе. Але хто ў адказе за будучыню камсамольцаў Шумейкаў? За спакойную старасць настаўніцы Валыціны Міронавай? Маё сумленне чыстае, але настай- тайну цяжка, гэтак жа цяжка, як цяжка было раішыць жонцы сабра. Так, так, мы былі з ім да ваіны сабрам, але гэта ўжо другое пытанне... Са мной су- стракалася жонка Шумейкі, і бачыў ягонны сын, у сумленне глядаў ім у вочы. Я пера- мог сабе і нічога ім не сказаў. Нават Валыціна, якую ведаў з дзяцтва, я рабіў гэта дзеля іх будучыні. Няхай я парухну закон, але я не дзелячы перад ім.

Прызнаюся, я не аказаўся тым дунтам апоры, якога шукаў Іван Арсеньевіч. «Чалавек патраба вера, без веры ча- лавек не праўчыць — так ду- маў я. — А праўда? Праўда ўсемагутная, — прычыў я сам

сабе. — А можа тут уся праў- да ў тайне?» Я нічога не падказаў Івану Арсеньевічу. А як бы зрабілі вы?

Гэта было даўно... Жыў я на- ля самага мора. Ажно кабінета выходзіла на бераг, да самых хваляў. Наш домик стаў на яручы. Прыляві наганал на бера- гі карупі пенны.

Яшчэ на фронтах Вялі- кай Айчынай вайны грэмлі гарматыны залы, яшчэ дыміцца агонішчы ірадоў і сёл. а ў красніку 1945 го- да ў п'яна-сваім ад німецка-фа- лійскай авальі Мінску выйшаў у свет першы нумар газеты, разлі- чанай на сельскае чытача. З таго ча- су мінула дзевяці гадоў. Для чала- века гэта пара сталася. Тое самае жонка сказаў і пра газету. Сёння мы з задавальненнем можам сказаць, што «Сельская газета» дзала па- трынаццаць год шырэй калгасна- га. Яна іх жадны сбра і заручыць.

Многія чытачы памятаюць, што на- ша газета некалькі разоў мінгла сваю назву. Спачатку гэта быў «Са- вецкі сельшчы», затым «Калгасная праўда», а цяпер «Сельская газета». Такія змены назвы не былі выпадко- вымі. Яны кожны раз выклікалі патрабаваўшы жыцця, канкрэтнымі задачамі, якія ставілі перад рэдакцы- яй Цэнтральнага Камітэта партыі.

З нумара ў нумар газета амяцала матэрыялы аб тым, як перадавалі га- спадаркі дабіваючы поспеху. У ар- тыкулах, цэлых старонках, спецыяль- ных нумарах раскрыліся секреты майстэрства наагараў вытворчасці. І побач з ужо вядомымі перадавымі калгасамі на іх узровень сталі ўзі- мацца дзевяці новых, раней адста- вялых гаспадар, выраста вялікая ар- мія праслаўленых майстроў земле- робства і жывёлагадоўлі. У гэтых да- ступных ёсць нейкая доля і нашай жыццёвай працы.

XX і XXII з'езды партыі адраклі перад савецкім народам, пад сель- скімі працоўнікамі новыя перспектывы, паставілі новыя задачы камуні- стычнага будаўніцтва. Не паслабляючы увагі да вытворчых пытанняў,

ЛІТАРАТАРЫ ў ВОІНАЎ

«Вялікая Айчыная вайна ў мастацкай літаратуры» — гэтай тэме былі прысвечаны чарговыя заняткі ўніверсітэта кўльтуры пры акруговым Доме афіцэраў. Да воіны прышлі група літаратараў рэспублікі. Кандыдат філалагічных навук А. Лёвус, празаік Іван Шаўчэка, крэйтык М. Пашкевіч размаілі слухачам універсітэта аб шля- хі развіцця ваенна-патрыя- тычнай літаратуры, аб новых кнігах беларускіх пісьменні- каў, якіх адрастоўваюць те- рэчыны падары савецкага на- роду. Затым празаік Аляксей Ку- лакоўскі, паэты Міхась Кала- чынскі, Барыс Спрычан і Аляксандр Дзельшчы чыталі свае творы.

Кніжны магазін № 9, размешчаны ў раёне трактарнага заводу, мае свае фільмы па продажу літаратуры і аўдыямагнітофоннага запісу. Апроч гэтага ў школе № 8 адкрыты народны кіно, дзе на грамадскіх асновах працуюць прадаўцы і аўдыя-страйны кіно.

На нарадзе выступілі намеснік старэйшы Савета Міністраў БССР І. Ф. Калімаў.

Удзельнікі нарады прынялі абавязанства работнікаў кўльтура-апрацоўшчыкаў установаў да дастойнай сустрэчы 50-годдзя Савецкай ўла- ды.

Аб тым, чаго не ведаеш

Гэта было даўно... Жыў я на- ля самага мора. Ажно кабінета выходзіла на бераг, да самых хваляў. Наш домик стаў на яручы. Прыляві наганал на бера- гі карупі пенны.

Адноўчы раіноў і ўбачыў уціпа чайку. Яна выйшла з хва- лям і пены а паламаным кры- лом і, падолючы, пабрала па пясчаніцы касы, ружавата пад праменнямі ярыга сонца. Сябро- ды я ўстрыжана латал над зашпачонай беднацю, го- ласна, прымуна кніжалі яе да сабе. Часам яны іраваўся па- сустрэч іх крыкам. Але — дарэмна.

У сярэдняк на яе наперадзе быў вялікі летні дзень. І чака- лі свае клопаты пакурчышы- ся крыху, яны пацпецілі.

Я існаў, спяшаўся і ручнае падыходзіў да канца. Я абра- раўся памачыць павадзеным ітунішчы, пратушыць і абдуць яе. Але, заханіўшыся, забіў пра яе. А час ішоў. Калі былі настаўлена кропка на апошняй старонцы, усё гэтак жа пра свіяціль сонца і ласкава шуме- да мора... А чайні не было... Бачылі дзей — яе прагалынула стыхія.

Пра ружовую чайку я ўспом- ніў тады, калі хвалі амылі вёска, ажурны малюнак не лёгкіх і сумных крокаў па піску.

Памяць нам дазваляе дзі та- го, каб забываць ітунішчы... Я не ведаю, ці здарылася, але я ча- ста цяпер успамінаю безпа- мочною чайку а мёртвым кры- лом. Успамінаю А і нібы аду- чаю халоднай хвалі, яны бес- сэрдчна амылі яе сляды.

Відаць, час сапраўды вяр- таецца а памяць чалавеча.

КАМЕНТАРЫЙ да ФІЛЬМА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) Сяпраўднім пакунікам выглядае ў Магілёве Дняпро, Насай горычкі і абурэнню тут не было меры. Бо звыш ста тысяч кубічных метраў забруджаных сечных вод зліваюць у Дняпро кожны суткі прадпрыем- ствы Магілёва.

Пасля падарожжа ў іншых бланко- тах засталіся дзевяці лімбаў, якія гу- чыць трынаццаці набабам. Дэ 300 тон паляровай масы за год вылідае ў Дняпро адна толькі палярова фабрыка «Спартак» у Шклове. Барвен- ным таталіком загружвае возера Шаптар Гомельскай ферма-запалык- камбінат і раку Прыпяць. — Мазыскі дрэваапрацоўчы Аляксандрабіты — Аршанскі, Гомельскі, Магілёўскі і ін- шыя выпускаюць у адкрытыя вады- ны тысячы кубаметраў нечышчаных сечных вод.

Але больш за ўсё абурала нас тое, што мы ўбачылі ў Слуцку. Гэта, ба- да, самы брудны горад рэспублікі. Тут не выканана нават асноўнае гігі- енічнае патрабавае аграбудаўніц- тва — у горадзе зусім няма каналі- зацыі, а на прадпрыемствах — ачыш- чальныя збудаванні. Большасць прад- прыемстваў і арганізацыя горада скардуюць прамысловыя і гаспадарча- бытвыя адыходы ў тры асноўныя сечныя ручаі пад назваю «бычкі», якія перасякаюць усё горад і ўпа- даюць у раку Случ. Адзіны такі ка- ледны, забруджаны бычок перас- кае галоўную вуліцу, распушчываю- чы смурод, і велькі не пад вокнамі райкмакома і Дома кўльтуры нсе свае нечысціцы праз парк у Случ. А сама рака хутка стане зусім падобнай на сечную канаву, так яна забруд- жаная, заласкуджана. Гэта ўсё па- гражае насельніцтву інфекцыянамі хваробамі.

На некаторых прадпрыемствах у горадзе, асабліва на птушакамбінат- це, сечні а памытных ім не выво- зяцца, а проста выліваюцца на зям- лю, заліваючы тэрыторыю прад- прыемстваў, жылыя раёны і калгас- ныя палі, адыку яны лачынамі і ка- навамі прасочваюцца ў Случ. Глеба забруджваецца шкоднымі бактэры- ямі, становіцца спажываным аспро- дзем для розных небеспаспых мікра- арганізмаў, якія праінаюцца ў пад- зямныя воды і адкрываюць вадавед- ны, адыку бярэцца вада для піцця.

Свее падарожжа мы закончылі ў Мінску. Прымяне было зірнуць на адзетую ў граніт Свіслач, на яе ціхую пачына. Але гэта — першае ўра- жэнне. Лас Свіслачы нічим не лас- чыць за нас не сасцёр — Заходняй Дзвіны, Прыпяці, Дняпра, Немана.

У самым ценце горада упадае ў раку, несучы ў яе усё свой бруд, калектар Неміж — самы брудны за- буджаны раён Свіслачы. У Камсамоль- скае возера трапляюцца нечышчаныя сечныя воды з птушакамбіната. Крыху вышэй возера ў Свіслач скар- дываюць фекаліяны воды дома адла- чыцы «Беларусь» і Ждановіцкай школы-інтэрната. З васьмі аварыйных выпускаў гарадской каналізацыі ў Мінску пачы пастаянна дзельшчына.

Тысячы кубаметраў сечных вод забруджаных нафтапрадуктамі, тра- пяюць у раку з Мінскага аўтазавода. Такія ж сечні накіроўваюцца проста ў Свіслач з пляцоўкі запарыцы і мый- кі машын у раёне вуліцы Пуліхавы.

Можна пералічыць усё прадпрыем- ства, што забруджвае Свіслач, і сказаць, што яны належаць Сяйнар- скае Беларусі, Мінскаму аддзельнаму Беларускай чыгункі, Міністэрству аўтамабільнага транспарту або Міні- стэрству будаўніцтва.

Можна назваць дзельшчына коль- кесці сечнае кожнага прадпрыем- ства.

Можна пералічыць усё прадпрыем- ства, што забруджвае Свіслач, і сказаць, што яны належаць Сяйнар- скае Беларусі, Мінскаму аддзельнаму Беларускай чыгункі, Міністэрству аўтамабільнага транспарту або Міні- стэрству будаўніцтва.

Можна назваць дзельшчына коль- кесці сечнае кожнага прадпрыем- ства.

НЕ ПРОСТА МАЦІ

Правабына Лелечка добра ведае чыжырку раёнага ценце, сціпую жаўточку гады Вялікай Айчынай вайны, рэзукуючы жыццём, Варвара Архіпаўна зна- зналі прытулак тамсама некалькі дзней, былі іх іхні загінуў ў рэстаўра- цыі ласкава, добрую жанчыну, наведваючы яе ітунішчы і сёння.

Можна пералічыць усё кінарэ- мы, тоны і кубічныя метры рэчы ваў, якія нсцуд гэтыя сечні ў Свіслач.

Можна назваць мноства ачыш- чальны — асобныя людзей і ачыш- чальныя, што адрацоўваюць за добраўпарадкаванне Мінска.

Але Свіслач ад гэтага ласка не стане. Бедная рака Шклова горад кідае ў яе каля 250 тысяч кубаметраў сечных вод, з якіх толькі ад мезанічных дамешкаў ачышчаецца ўсёго 170 на новай станцыі ачышчэння.

Работу гэтай станцыі ў свой час расхвалілі і кінахроніка і друк. Не жааль, сёння не стрывае сваста, яе заварылася ў гэтым артыкуле, а брудная, паганая задыця ўліваецца ў Свіслач пасля гэтай станцыі. І ўсё гэта таму, што тут не пабудаваны комплекс біялагічнай ачысты. Не будзе ён уведзены ў дзельню і сёння.

Трэба яшчэ дадчы, што сёння Мін- ска ўжо намнога пераважваюць прек- туюча магучыя станцыі ачышчэння.

ПРА МНОГІЯ з гэтых фактаў мы расказалі ў сваім фільме «Горад і па- стых». Акрамя протых аматараў ўо прегледзілі многія на- месці. І ўсім ён быў сустрэты з пры- чынамі. Нам здалося, што мы ўнеслі саі-тэй ўклад у справу выра- тавання рэк і вадаведы, і як крўдына было нам дзевяціцца, што пасля ўноў, ў пачатку гэтага года дзельшчына кемісія прыняла першую чаргу буйна- шара ў краіне Бебуржскае скурзаво- не, не звярнуўшы увагу на тое, што на новым прадпрыемстве не выраша- на праблема ачысты сечных вод. Як жа гэта можа здарыцца? Бебурж- ка ж яшчэ помняць, як паўтара гады назад пасля прырву дамы на міс- цовым гідролічным заводзе тысячы тон легліны рынулі ў Бярэзну і атру- цілі ў ёй рыбу. Мяртуюць яе можна было бачыць за 30 кіламетраў ніжэй горада. Новы скурны завод вырае побач з гідролічным, стварыўшы яшчэ большую пагрозу рыбу.

Праўда, надёўна мы дзевяціцца, што становішча тут выраўнена. Але для гэтага спатрэбілася ўмяшчэнне Дзяржкамтэта на ахове прыроды.

Мы наведвалі многія гарады рэспублі- кі. Кожны з іх мае сваё непотурчына аблічча, адразнаваецца ад сваіх бротаў. Але здае — усё яны падобны паміж сабою адным: надзвычай ра- дуднашымі адносінамі да рэк, якімі карыстаюцца, да прыродных багач- тыў вадаведы. З болей засведчылі мы ў сваім фільме пераўрашце адно- го з галоўных патрабаваўчых Закона а ахове прыроды ў БССР, якое сцвярджае: «Забараняецца скардны сечныя воды ў адкрытыя вадаведы, а таксама ў падземныя крыніцы веда- забеспячэння без паляраўнай ачысты і абшчэскаджання».

Семнаццаць мільянаў рублёў страт... На гэтую суму можна было б пабудавалі шасць буйных ачышчаль- ных збудаванняў, такіх, як адычаны на Полацкім нафтаперапрацоўчым за- водзе, перад якім Мінскае станцыя ачышчэння будзе выглядаць дзіцячымі кацкай. А колькі можна зрабіць на гэты грошы дробных ачышчальных збудаванняў!

Семнаццаць мільянаў рублёў — гэта матэрыяльныя страты. А як ад- ніцца шкіды, нанесеныя прыгамоў, з якой, звычайна, звязваюць уварэнне аб рэц? Савяцаны настрой рыба- коў, расчараваны адважычых, ту- рыстаў, смурод ад забруджаных ва- даведы, магучыя інфекцыяныя за- хворванні... Гэтыя страты не выно- сяць ніякай сумы рублёў.

Вядома, наш фільм — не першае спраба ўзяць голас у абарону Беларускай рэк. Гарадскія дельшчына ўжо заклапанана гэтым. Сабраўшы вялікі абавязковы матэрыял, Сяйнар- скае Беларусі накіравалі на стварэнне падарожжа па рэспубліцы, ямы сваім фільмам хацелі б толькі пацвердзіць словы Пуствоскага: «Мы зямлята па- блавіліва да тых людзей, якіх з пры- чыны свайго невуцтва знашчыра прыроду».

Правабына Лелечка добра ведае чыжырку раёнага ценце, сціпую жаўточку гады Вялікай Айчынай вайны, рэзукуючы жыццём, Варвара Архіпаўна зна- зналі прытулак тамсама некалькі дзней, былі іх іхні загінуў ў рэстаўра- цыі ласкава, добрую жанчыну, наведваючы яе ітунішчы і сёння.

Жыць Варвары Архіпаўны звычайна пісьменніца А. Вялігіна. Ён напісаў сінярый дакументальны фільм, які атрымаў назву «Не проста жыві».

ПТУШКІ НА ГАРМАТАХ

Стаяць гарматы ціха, ціха
Калі музейнае сям'я...

Іван АРАБЕЯКА

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

Іван АРАБЕЯКА

А як гвардыяцкі павісець,
Што з бою юнымі прыйшлі...

Ды час прайшоў, і каб салдаты
Сустрэліся не плошчах зноў...

Я памяню —
Дні вясны шугалі,
І на парад галоўны свой...

У МАЙ ПОЛЫМЯ БЕЛАРУСЬ МАЛАДОСЦЬ

Майскія нумары часопісаў... Хутка яны лягучы на сталы падлісчыкаў...

Спакойна цябе Мушавец,
Фота Д. ПРЭСА да артыкула Г. Шылоўска «Тут пачыналася вайна» (Беларусь)...

Анатоль ВЯЛЮПІН ПЯЧУРА

Сведчыць камень абчасаны
на пясчаным скле:
дзе дэлячым пахаваным
у адной марце...

Стольні год сівое гора
пача на пагосце:

— Ой вы, сосны, не шуміце, —
ўся зямля пачула, —
маіх дочак не будзіце...

бязроўная вейка!

Духмянай бела парэа
спавіта ўсе,
як хмараў,
Шарэюць толькі шыбіны...

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

ФРАНТАВІКІ

Франтавікі старцы не маюць права,
І колькі там гадоў ні набяжыць,
А нашы твары, як і нашы справы...

НАШЫМ СЫНАМ

Не гарыце, хлопцы,
Што нарадзіліся позна,
Што замест рамантыкі
Трэба нам усім:

ГАЙНА, ГАЙНА...

Што за кіра!
Вечна трапатацца,
Мучыцца
З-за кожнай драбязы...

Пімен ПАНЧАНКА

ФРАНТАВІКІ

Франтавікі старцы не маюць права,
І колькі там гадоў ні набяжыць,
А нашы твары, як і нашы справы...

НАШЫМ СЫНАМ

Не гарыце, хлопцы,
Што нарадзіліся позна,
Што замест рамантыкі
Трэба нам усім:

ГАЙНА, ГАЙНА...

Што за кіра!
Вечна трапатацца,
Мучыцца
З-за кожнай драбязы...

Яраслаў ПАРХУТА

ТЫ ПАЙШЛА

ЛІРЫЧНАЯ АПОВЕСЦЬ

Паразнома збраюцца людзі ў дарогу.
Адны бяруць з сабою ўсё, што на
відавочна — і патрабна, і непатрабна...

Іван АРАБЕЯКА

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

НАДЗЕЛ КАМАРЫНЫ

Вось ты які,
Край,
Здавін знехтаваным,
Камарыным надзелам
Дыдамі названым!

НАДЗЕЛ КАМАРЫНЫ

Надзелам геалагаў
Намі названы!
Скасавурыцца бусел на ўчастак
асушаны—

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

НАДЗЕЛ КАМАРЫНЫ

Вось ты які,
Край,
Здавін знехтаваным,
Камарыным надзелам
Дыдамі названым!

Іван АРАБЕЯКА

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

Алесь НАУРОЦКІ

Чуваць
саланчановай
ночы
кромі,
На помні т'ахціць
выплагаў расу...

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

НАДЗЕЛ КАМАРЫНЫ

Вось ты які,
Край,
Здавін знехтаваным,
Камарыным надзелам
Дыдамі названым!

Марк СМАГАРОВІЧ

ФРАНТАВАЯ НОЧ

Ноч накінула чорную бурку
На пукатыя плечы Зямлі.
Цішыня не знаходзіць прытулку.

Іван АРАБЕЯКА

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

Алесь НАУРОЦКІ

Чуваць
саланчановай
ночы
кромі,
На помні т'ахціць
выплагаў расу...

Марк СМАГАРОВІЧ

ФРАНТАВАЯ НОЧ

Ноч накінула чорную бурку
На пукатыя плечы Зямлі.
Цішыня не знаходзіць прытулку.

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

НАДЗЕЛ КАМАРЫНЫ

Вось ты які,
Край,
Здавін знехтаваным,
Камарыным надзелам
Дыдамі названым!

Іван АРАБЕЯКА

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

Алесь НАУРОЦКІ

Чуваць
саланчановай
ночы
кромі,
На помні т'ахціць
выплагаў расу...

Марк СМАГАРОВІЧ

ФРАНТАВАЯ НОЧ

Ноч накінула чорную бурку
На пукатыя плечы Зямлі.
Цішыня не знаходзіць прытулку.

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

НАДЗЕЛ КАМАРЫНЫ

Вось ты які,
Край,
Здавін знехтаваным,
Камарыным надзелам
Дыдамі названым!

Іван АРАБЕЯКА

ТРАКТАРЫСТЫ

Ідуць праз ворыва дадому
Ідуць з усмешкай баялы на зубок...

